

Бурак І.О.

Черновицкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ТРАНЗИТНОЙ И СКЛАДСКОЙ ФОРМЫ ТОРГОВЛИ

Аннотация

В статье рассмотрены две формы торговли, а именно транзитную и складскую. Исследованы особенности ведения деятельности предприятий при использовании разных форм торговли. Определены позитивные и негативные моменты при применении транзитной и складской формы торговли.

Ключевые слова: торговля, расчеты, товар, транзитная торговля, складская торговля, торговое предприятие.

Burak I.O.

Chernivtsi TRade and Economic Institute of
Kyiv National Trade and Economic University

ADVANTAGES AND TRANSIT AND WARE-HOUSE FORMAL OF TRADE DEFECTS

Summary

Two forms of trade are considered In the article, namely transit and ware-house. The features of conduct of activity of enterprises are investigational at the use of different forms of trade. Positive and negative moments are certain at application of transit and ware-house form of trade.

Keywords: trade, settling, commodity, transit trade, ware-house trade, trade enterprise.

УДК 339.92:330.322

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАЦІОНАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Бусарева Т.Г.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Приведення національної податкової системи у відповідність до вимог ЄС, що обумовлено, двома факторами, з одного боку, високою ефективністю регіональних нівелювань високих диспропорцій, а з другого – стратегічним зовнішньо – економічним курсом України на інтеграцію до європейського економічного простору. Зазначений курс має бути врахований під час здійснення державного регулювання внутрішніх соціально-економічних процесів, що вимагає коригування цілей та завдань національної податкової системи з урахуванням не тільки сформованого національного фіскального суверенітету, а й наднаціональних інтересів Європейського Союзу та сучасних тенденцій фінансової глобалізації. Вищезазначене обумовлено тим, що національна податкова система України на сьогодні не відіграє конструктивної ролі в процесах приватизації власності, залученні іноземних інвестицій, а також запобіганні тінізації економіки, офшоризації бізнес-діяльності та глибокій соціальній поляризації суспільства.

Ключові слова: національна податкова система, імплементація, ПДВ, інтеграція, невідповідність, реформування, ефективність.

Постановка проблеми. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні останні двадцять років, форсовані методи переходу від централізованого планування до ринкового на фоні проблем радянського періоду розвитку, що загострилися, привели країну до всеохоплюючої системної кризи, подолання якої на початку XXI століття продовжує залишатися первинним завданням національного масштабу, рішення якого залежить від якості державного управління економікою, включаючи один з головних його інструментів – податкову систему. Проведення ефективної податкової політики є одним з найважливіших умов економічного зростання України, розвитку міжнародної діяльності підприємств, зниження рівня тіньової економіки, залучення в країну міжнародних інвестицій. Необхідність реформування національної податкової системи в умовах ринкової економіки обумовлює актуальність здійснення теоретичних досліджень, адже відсутність

теоретичної бази в питаннях розвитку національної податкової системи створює труднощі фінансової та економічної стабілізації в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З-поміж наукових праць, в яких досліджуються теоретичні еволюції національних податкових систем та їх трансформація в сучасних умовах, процеси фіскальної конвергенції країн світу, а також інструменти та важелі формування інтегративних податкових систем на регіональному рівні, слід відзначити роботи таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: Д. Ашворз, Ю. Байрачний, Л. Барбоне, Я. Бергер І. Бураковський, І. Благун, Н. Вдовиченко, М. Висоцький, І. Волков, М. Гридчина, М. Карлін, Ю. Козак, П. Ліндерт, Д. Лук'яненко, З. Луцишин, Дж. Маккі-Масон, Ю. Макогон, Н. Стукало, А. Толкушкін та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Не дивлячись на чисельні дослід-

дження національних податкових систем України та країн ЄС на початку XXI століття детального дослідження потребують питання пов'язані з їх порівняльною характеристикою з метою визначення причин низької ефективності національної податкової системи України та приведення її у відповідність по принципів діяльності національної податкової системи країн ЄС.

Мета статті. Метою даної статті є порівняльна характеристика національної податкової системи України та країн ЄС та визначення недоліків з метою створення ефективно-діючої національної податкової системи України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Еволюція податкової системи України охоплює більш як двадцятирічний період і включає чотири етапи, однак на сьогодні через великий податковий тягар, насамперед, для малого і середнього бізнесу, а також фізичних суб'єктів-платників податків, широких можливостей олігархічного бізнесу ухилитися від сплати податків, процес її формування все ще не завершений. Однак об'єктивні процеси регіональної та глобальної транснаціоналізації постійно вимагають приведення вітчизняної податкової системи у відповідність до міжнародної практики країн ЄС, насамперед, у частині обґрунтованості податків та податкових пільг, забезпечення рівності усіх суб'єктів господарювання у виконанні податкових зобов'язань, прозорості та контролю за цільовим використанням податкових надходжень, що могло б в тому числі сприяти і зростанню обсягів іноземного інвестування в Україну.

З огляду на цю обставину, важливу роль нині відіграє існування консенсусу в українському суспільстві щодо інтеграції України до ЄС, адже основою стосунків України з ЄС є угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, підписана 14 червня 1994 р. в Люксембурзі та ратифікована 10 листопада 1994 р. Верховною Радою України. Після тривалого процесу ратифікації всіма країнами ЄС та Україною Угода набула чинності 1 березня 1998 р. Тож узгодження стратегічних орієнтирів при формуванні єдиного економічного простору на європейському континенті вимагає і відповідної трансформації інструментів вітчизняної податкової системи відповідно до європейських вимог, спрощення системи оподаткування, усунення подвійного оподаткування та податкових бар'єрів у торговельних відносинах, запобігання податковим правопорушенням та ін.

Проте, з огляду на суттєві відмінності в рівні соціально-економічного розвитку країн-членів ЄС та України і значну невідповідність національної економіки показникам та вимогам ЄС, на нашу думку, важливим є, насамперед, порівняльна характеристика функціонування національної податкової системи України та країн ЄС. Це сприятиме усуненню існуючих фіскальних бар'єрів на шляху до спільного ринку з країнами ЄС, таких, як митні тарифи на пересування товарів, послуг, доходів чи капіталу через кордон, податкові режими для національних та імпортованих товарів і послуг, відмінності між національними податковими законодавствами та податковими режимами для резидентів та нерезидентів тощо.

Гармонізація податкової системи України відповідно до вимог ЄС є обов'язковим, однак дуже складним завданням, оскільки у податковій системі України спостерігаються як елементи податкових систем періоду існування соціалістичної системи, так і певні риси, що властиві країнам з ринковою економікою. У зв'язку з цим доцільним є проведен-

ня імплементації європейських нормативів в українську податкову систему, оскільки відмінність між національною податковою системою та системою країн ЄС гальмує інтеграційні процеси [1, с. 65-81].

При цьому ключовим принципом реалізації податкової політики слід вважати принцип інтеграційності, який передбачає необхідність забезпечення трансформації складу, структури та елементів податків, а також загальних напрямів податкових реформ відповідно до вимог міжнародних економічних об'єднань. Комплексно сформувати та ефективно реалізувати програму заходів щодо вирішення найважливіших проблем вітчизняної податкової політики можливо за рахунок здійснення конкретних заходів у межах податкової реформи. Реформування податкової системи України повинне мати форму цілісної стратегії та враховувати не лише соціально-економічне становище в країні, а й глобальні виклики.

Тож податкову реформу необхідно розглядати не як достатню, а як необхідну умову реалізації загальної скоординованої політики економічної трансформації й інтеграції, а також забезпечення прискореного економічного зростання. Відповідно, на сьогодні особливо гостро стоять питання, пов'язані з орієнтацією на використання регулюючої функції податкової системи у формі надання пільгового оподаткування іноземним інвесторам, значного зниження податкового навантаження на бізнес, спрощення та уніфікації податкового законодавства згідно з європейськими стандартами, вирівнювання ставок податків та ін.

Копіювання протягом останніх 20 років моделей податкових систем країн ЄС показало, що використання одних і тих самих податкових інструментів призводить до абсолютно протилежних результатів, оскільки відсутня цілеспрямована стратегія, технології використання цих інструментів та механізми підвищення їх ефективності. На сьогодні треба зазначити, що інструменти податкового регулювання не забезпечують цілей соціального та економічного розвитку держави, проголошеної в Конституції України. Крім того, перебудова податкової системи, що відбувається, впливає не лише на економічні умови виробництва товарів та послуг, але і на доходи громадян, тому питання розвитку та реформування національної податкової системи для України є завжди актуальними [2, с. 288].

Порівняння податкових систем України та розвинених країн ЄС (США, Великобританії, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії) показує, що, на перший погляд, у них немає істотних відмінностей. Так, в Україні використовуються такі ж основні види прямих і непрямих податків, а саме податок на прибуток підприємств, прибутковий податок з громадян, ПДВ, акцизний збір, митні збори та ін. Але при глибшому аналізі виявляються особливості, які істотно відрізняють системи оподаткування в Україні та в країнах з розвинутою ринковою економікою [3, с. 14-19]. Це, передусім висока ставка ПДВ (підтвердженням чого є дані наведені у таблиці 1.1) та широке її застосування, а також механізм оподаткування податку на прибуток підприємств (оподаткування засобів, спрямованих на інвестиції та розвиток виробництва, вилучення частини амортизаційних відрахувань та ін.), в результаті якого доля оподаткування прибутку досягає від 65% до 85% (дані наведені у таблиці 1.2). Крім того на відміну від європейських країн, національна податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання.

Діюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер.

Таблиця 1.1

Податок на додану вартість в Україні та країнах ЄС, в період 1995-2011 роки, у %

Країна	Роки			
	1995	1995	2010	2011
	ПДВ (стандартна ставка)	ПДВ (знижена ставка)	ПДВ (стандартна ставка)	ПДВ (знижена ставка)
Австрія	22	20	18	10
Бельгія	21	19	17	8
Великобританія	20	19	18	5
Німеччина	23	20	16	6
Ірландія	21	19	20	11
Іспанія	19	17	16	7
Італія	21	18	17	6
Нідерланди	18	16	15	7
Норвегія	24	21	18	5
Франція	21	17	19	4
Швейцарія	20	18	18	8
Швеція	20	16	17	4
Україна	24	20	20	10

Джерело: Складено автором на основі [4, с. 37-45]

З даних наведених у таблиці 1.1 можна стверджувати про те, що рівень ПДВ в Україні є одним з найбільших в порівнянні з іншими країнами ЄС (аналогічний рівень спостерігається лише у Норвегії). Водночас, якщо порівняти європейські системи оподаткування, ми побачимо, що в європейських країнах, як і в Україні, частка зібраних податків до ВВП складає в середньому 39–40%. Тобто з погляду глобального макро регулювання частка зібраних податків до ВВП в Україні відповідає нормам Європейських країн. Однак, за даними World Bank Group, рівень сплати податків бізнесом, як відсоток від комерційного прибутку, в Україні становить 57,2%, водночас в країнах Європи загальна податкова ставка становить 43,4%.

Таблиця 1.2

Податок на прибуток підприємств в Україні та країнах ЄС в період 1991-2011 роки, у % до ВВП

Країна	Роки		
	1991	2000	2011
Великобританія	3,0	4,2	3,8
Німеччина	1,8	1,6	1,8
Данія	1,4	1,5	3,0
Іспанія	1,2	2,9	2,8
Італія	2,4	3,9	3,3
США	2,9	2,1	2,4
Канада	2,8	2,6	3,7
Україна	6,8	7,4	5,5

Джерело: складено автором на основі [5, с. 82-90], [6, с. 19-25]

Низьку ефективність податкової системи України засвідчує, зокрема, рейтинг Світового банку, який рейтингує країни за критеріями кількості податків; часу, необхідного на їх сплату; а також їхньою вартості, вираженої повною ставкою. Україна за підсумками 2012 р. посіла 181 місце серед 183 країн за рівнем якості функціонування податкової системи.

Так, українське підприємство протягом року здійснює 147 податкових платежів, що є одним з найгірших показників у світі (для порівняння: в Росії компанія здійснює 11 платежів, у Польщі – 40, у Чехії – 12, у Білорусі – 107, у США – 10) [7, с. 215-226].

Низька ефективність функціонування національної податкової системи має негативний вплив на стабілізацію економічної ситуації в країні, насамперед, через створення бар'єрів на шляху залучення іноземних інвестицій, які є невід'ємною частиною економічного зростання в період посилення інтеграційних процесів. Водночас, стимулювання іноземного інвестування української економіки можливе за рахунок створення сприятливого інвестиційного клімату, що полягає саме в стабільній податковій системі, яка передбачає невисокий рівень оподаткування прибутків іноземних інвесторів, відсутність контролю при їх введенні, зменшення податкового тягаря на іноземного інвестора. Саме пільгове оподаткування є нині важливим механізмом міжгалузевого переливання міжнародних інвестиційних ресурсів з капіталодостатніх у капіталодіфіцитні сектори економіки. Рейтинг найкомфортніших для бізнесу податкових систем був складений на підставі кількості податків, часу, необхідного на їх сплату та їхньої вартості, вираженої повною ставкою, підтвердженням чого є дані наведені у таблиці 1.3

Таблиця 1.3

Порівняння податкових систем окремих країн світу

Країни	Кількість платежів	Загравчений час, години	Навантаження на прибуток	Рейтинг
1. Данія	9	135	29,2	13
2. Канада	9	119	43,6	28
3. Швеція	2	122	54,6	42
4. Латвія	7	279	33,0	45
5. Франція	7	132	65,8	59
6. США	10	187	46,3	61
7. Грузія	18	387	15,3	64
8. Німеччина	16	196	44,9	71
9. Греція	10	224	47,4	76
10. Болгарія	17	616	31,4	95
11. Росія	11	320	48,3	103
12. Азербайджан	22	376	40,9	108
13. Чехія	12	613	47,2	121
14. Угорщина	14	330	57,5	122
15. Японія	13	355	55,7	123
16. Китай	7	504	63,8	125
17. Аргентина	9	453	108,1	142
18. Румунія	113	202	44,6	149
19. Бразилія	10	2600	69,2	150
20. Польща	40	395	42,5	151
21. Індія	59	271	64,7	169
22. Україна	147	736	57,2	181
23. Білорусь	107	900	99,7	183

Джерело : складено автором на основі [8, с. 242-253]

За даними дослідження, звичайне українське підприємство протягом року робить 147 податкових платежів, що є найгіршим показником у світі – 183 місце. Для порівняння в Росії компанія здійснює 11 платежів, у Польщі – 40, у Чехії – 12, у Білорусі

Податки по рівням уряду та місцевих органів влади в країнах ОЕСР та України

	Центральний уряд		Місцеві органи влади	
	1991	2010	1991	2010
Великобританія	87.1	95.1	12.9	4.9
Греція	98.0	98.6	2.0	1.6
Франція	84.4	81.4	15.6	18.6
Іспанія	81.0	74.1	19.0	25.9
Італія	96.4	86.8	3.6	13.2
Норвегія	77.1	76.6	22.9	23.4
Данія	70.7	66.8	29.3	33.2
Нідерланди	95.6	94.9	4.4	5.1
Швеція	64.0	66.3	36.0	33.7
Фінляндія	71.4	71.0	28.6	29.0
Японія	62.7	58.4	37.3	41.6
Середньозважене	84.0	82.9	16.0	17.1
Україна	90,2	98.4	1,1	1.6
З урахуванням податків, які дорівнюють до місцевих	69,2	73.7	21,1	28.3

Джерело: складено автором на основі [9, с. 35-38]

– 107, у Грузії – 18, у США – 10, у Франції – 7. Усі вищезазначені фактори дають підстави стверджувати про невідповідність рівня розвитку національної податкової системи України та розвинутих країн ЄС.

На сьогодні слабкою ланкою податкової системи України є високий показник навантаження на комерційний прибуток підприємств, понад 57 % якого вилучається до бюджету та позабюджетних соціальних фондів. 43,1 % комерційного прибутку йде на сплату внесків та відрахувань з фонду оплати праці, 12,3 % – податку з прибутку підприємств. За показником імпліцитної ставки корпоративного податку середньостатистичного підприємства Україна відповідає середньому рівню ЄС (12,4%). Водночас, у країнах з новою ринковою економікою даний показник є відчутно нижчим, ніж в Україні. За рівнем оподаткування праці вітчизняна податкова система знаходиться серед найбільш обтяжливих як порівняно з ЄС (28,6 %), так і загалом у світі (16,1 %). Ці умови в свою чергу також сповільнюють процес залучення міжнародних інвестицій в українські підприємства. На території України існують вільні економічні зони, однак податкові пільги на їх території не відрізняються від запропонованих пільг міжнародним інвесторам поза межами дії економічних зон. Такий захід, хоча і обґрунтовує потребою гармонізувати оподаткування в рамках євроінтеграції, однак викличе негативну реакцію у малого бізнесу, оскільки змусить переходити на загальну систему оподаткування. Станом на 01.04.2004 року з початку функціонування органами управління спеціальними економічними зонами (СЕЗ) та територіями пріоритетного розвитку (ТПР) затверджено 751 інвестиційний проект, у тому числі на ТПР – 540, у СЕЗ – 211.

Водночас, через державні дотації підтримку насамперед отримують найкрупніші компанії. Адже субсидії надавали і раніше, наприклад сільгоспвиробникам, але виходило, що 7 % господарств отримували близько 3/4 всіх субсидій. Спеціальних податкових режимів відображає звужене розуміння розробниками кодексу змісту таких інститутів. В Україні вони сприймаються виключно як «полегшені» режими оподаткування, хоча в європейських країнах вони мають набагато ширший зміст.

Крім вищезазначеного, однією з важливих проблем української національної податкової системи є низький рівень розвитку місцевих податків. Не дивлячись на те, що доходи від місцевих податків та зборів постійно зростають, їх частка залишається занадто низькою. Головною причиною є те, що у розпорядження до місцевих органів не передано жодної значущої податкової бази. Усі крупні податки контролюються центральними органами влади. Це особливо гостро спостерігається при порівнянні структур податкових систем унітарних розвинутих країн та України. Не дивлячись на те, що протягом декількох років доходи від місцевих податків та зборів поступово зростали, їх відносна значення все ще залишається незначним. Дані щодо порівняння податків по рівням уряду та місцевих органів влади в країнах ОЕСР та України наведені в таблиці 1.4.

Водночас, місцеві податки та збори, встановлені чинним законодавством, складають дуже малу частину загальної суми доходів органів місцевої самоврядування в Україні – в межах 2-4%. Наприклад, в м. Донецьку найбільш вагові з місцевих обов'язкових платежів – комунальний податок та ринковий збір – забезпечують лише близько 10 грн. з розрахунку на душу населення в рік.

Так, не можна погодитися з оцінкою податкового навантаження в Україні як «надвисокого», з врахуванням тіньової економіки що досягає 65–80% ВВП. Оскільки облік тіньової економіки передбачає не лише збільшення податкових платежів, але і об'єму ВВП, процедура такого обліку не може істотним чином вплинути на долю податків у ВВП. Підтвердженням цього є податкове навантаження в Швеції, що досягає 50,8% ВВП (2009 рік), але при значно нижчому рівні тіньової економіки (10,8% ВВП) та значно вищому рівні податкових ставок – 56% (максимальна ставка податку на доходи фізичних осіб), 28% (ставка податку на прибуток корпорацій), 25% (ставка ПДВ).

У розвинених країнах ЄС (Італія, Іспанія, Греція) прямі податки приносять 60 % надходжень до бюджету, а непрямі – 40 %, в Україні – навпаки, більший податковий тиск покладено на громадян, а не на виробничий сектор економіки, значна частина якого працює в «тіні». Тому сьогодні більшість громадян України живуть бідно, в державі практично відсутній середній клас, і одночасно з тим на вулицях великих міст значно більше дорогих автомобілів, ніж у багатьох економічно розвинених країнах світу. Необхідно зменшити ставки окремих непрямих податків, зокрема ставку ПДВ, і запровадити податок на розкіш і збільшити акцизний збір на окремі підакцизні товари згідно з їх величиною, яка запроваджена в більшості західних країн. Такі заходи не тільки відкоригують податковий тиск в країні, а й сприятимуть зменшенню контрабандної торгівлі окремими підакцизними товарами.

Таким чином можна зробити висновок, що діючи до 2013 року українська податкова система була не тільки є несправедливою, а й однією з найбільш складних і найменш ефективних не тільки серед країн європейського регіону, але й світі. Це підтверджують міжнародні рейтинги, дослідження вітчизняних економістів, а також оцінки інвесторів, що працюють в Україні. Таким чином, провівши порівняльний аналіз національної податкової системи України та країн ЄС можна визначити наступні недоліки системи, зокрема:

- податкова система України характеризується передусім фіскальною спрямованістю, що є лейтмотивом

тивом більшості змін, які вносяться до податкового законодавства;

- нормативно-правові акти з питань оподаткування є складними та нестабільними, окремі законодавчі норми – недостатньо узгоджені, інколи суперечливі. Питання оподаткування і досі регулюються не тільки законами, а і декретами Кабінету Міністрів України, указами Президента України. Через наявність у законодавчих актах норм непрямої дії значна кількість питань у сфері оподаткування регулюється підзаконними актами. У зв'язку з тим, що чимало податкових норм мають неоднозначне тлумачення при їх застосуванні, це негативно позначається на діяльності суб'єктів господарювання, знижує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів;

- витрати на адміністрування окремих податків є більшими порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння;

- механізм митно-тарифного регулювання не дає можливості оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового ринку та структури економіки в Україні.

Зазначені вище недоліки призвели до таких проблем системного характеру у податковій системі, як податкова заборгованість платників перед бюджетом та державними цільовими фондами. Ця проблема породжена низкою причин, а саме відсутністю ефективних механізмів, що забезпечують відповідальність суб'єктів господарювання за виконання своїх фінансових зобов'язань; практикою щодо списання та реструктуризації державою податкової заборгованості підприємств перед бюджетом; проведення масових бюджетних взаємозаліків, які роблять не вигідною своєчасну і в повному обсязі сплату податків, сприяють укоріненню у суспільній свідомості зневажливого ставлення до податкових зобов'язань. Другою проблемою є широко-масштабне ухилення від оподаткування. В Україні на масштаби ухилення від податків впливають не стільки розміри податкових ставок, скільки викривлення умов конкурентної боротьби внаслідок нерівномірного розподілу податкового тягара; корупція;

недосконалість законодавства, що регулює підприємницьку діяльність, у тому числі податкового; загальне недотримання норм законів платниками податків. Крім того існує бюджетна заборгованість з відшкодування податку на додану вартість.

Висновки з даного дослідження. Резюмуючи усе вищевикладене, необхідно зазначити, що українська податкова система є неефективною, саме тому гармонізація податкової системи України до вимог Європейського союзу на початку ХХІ століття грає важливу роль у розвитку економічних та політичних відносин з іншими державами та зміцненні її позицій на світовому рівні. Основні проблеми української податкової системи пояснюються тим, що вона створювалась в умовах накопичення первісного капіталу, без врахування внутрішніх особливостей господарювання та соціального стану населення і тому сьогодні не забезпечує покладених на неї функцій, а лише гальмує економічний розвиток країни. Приведення податкової системи відповідно до принципів та стандартів ЄС, сприяння сталого економічного зростання на основі виваженої інноваційно-інвестиційної політики держави дозволить Україні підвищити конкурентоспроможність вітчизняних галузей господарювання. Українським урядом вживаються певні заходи щодо досягнення поставлених завдань за допомогою активної участі країни в міжнародних організаціях, міжнародних конференціях з вирішення глобальних питань та інших міжнародних інститутах.

Саме тому існуюча податкова система України повинна бути максимально спрощеною, що дасть змогу не тільки розширити базу оподаткування, але й збільшити обсяг надходжень до бюджету без підвищення ставок податків, відтак – покращаться економічні показники та ефективність економіки України в цілому. Отже, настав час системної імплементації європейських нормативів в українську податкову систему. Виходячи з національних інтересів України та враховуючи процеси формування європейського економічного простору, ключовими напрямками імплементації європейських нормативів мають бути наступні.

Список літератури:

1. Соколовська А. М. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки / А. М. Соколовська // Фінанси України. – 2006, № 9. – С. 65-81.
2. Бечко П.К. Податковий менеджмент: навч. посіб. / П.К. Бечко, Н.В. Лиса. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.
3. Златкін Б. І. Податкам – стимулюючу роль // Економіка України. – 2006. – № 2. – С. 14-19.
4. Нейкова Л.І. Іноземне інвестування економіки України: теорія і практика/ НАН України. Рада по вивченню виробничих сил України. – Одеса: ОДФА, 1996. – С. 37-45.
5. Бодюк А.В. Податкова політика: шляхи її реалізації // Фінанси України. 2002. – №2. – С. 82-90.
6. Стоін В.Я. Удосконалення податкової системи України // Фінанси України. – 2001. №4. – С. 19-25
7. Данілов О.Д., Фліссак Н.П. Податкова система та шляхи її реформування.-К.: Парламентське видавництво, – 2001. – 215-226 с.
8. Ярошенко Ф.О., Мельник П.В., Андрущенко В.Л., Мельник В.М. Історія оподаткування. – Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. – 242-253 с.
9. Романенко С.І., «Податкова система України в процесі становлення»/ «Економіка. Фінанси. Право», №5, 2010 р. – С. 35-38

Бусарева Т.Г.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НАЦИОНАЛЬНЫХ НАЛОГОВЫХ СИСТЕМ УКРАИНЫ И СТРАН ЕС

Аннотация

Приведение национальной налоговой системы в соответствии с требованиями ЕС обусловлено, двумя факторами, с одной стороны, высокой эффективностью региональных нивелировок высоких диспропорций, а с второго – стратегическим внешне – экономическим курсом Украины на интеграцию к европейскому экономическому простран-

ству. Отмеченный курс должен быть учтен во время осуществления государственной регуляции внутренних социально-экономических процессов, которая требует коррекции целей и заданий национальной налоговой системы с учетом не только сформированного национального фискального суверенитета, но и наднациональных интересов Европейского Союза и современных тенденций финансовой глобализации. Вышеупомянутое обусловлено тем, что национальная налоговая система Украины на сегодня не играет конструктивную роль в процессах приватизации собственности, привлечении иностранных инвестиций, а также предотвращении тенезации экономики, офшоризации бизнес-деятельности и глубокой социальной поляризации общества.

Ключевые слова: национальная налоговая система, имплементация, НДС, интеграция, несоответствие, реформирование, эффективность.

Busarieva T.G.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

COMPARATIVE DESCRIPTION OF THE NATIONAL TAX SYSTEMS OF UKRAINE AND COUNTRIES OF EU

Summary

Bringing the national tax system in accordance with the requirements of EU, is required by two factors, from one side, high-efficiency from the regional smoothing of high disproportion, and from the second – strategic outwardly – by the economic course of Ukraine on integration to European economic space. The noted course must be taken into account during the realization of the government control of internal socio-economic processes, which requires the correction of aims and tasks of the national tax system recognition not only the formed national fiscal sovereignty but also national interests of European Union and modern tendencies of financial globalization. The above-mentioned is conditioned that the national tax system of Ukraine today does not play a structural role in the processes of privatization of the property, bringing in foreign investments, prevention of tinization of economy, offshore of business-activity, and deep social polarization of society.

Keywords: national tax system, implementation, VAT, integration, disparity, reformation, efficiency.

УДК 659.1:005.336.1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Герасименко Б.О.

Національний університет харчових технологій

В статті узагальнено концепцію оцінки ефективності рекламної діяльності підприємства з конкретизацією існуючих форм, критеріїв, принципів і методів. Охарактеризовано систему управління рекламною діяльністю підприємств. Удосконалено класифікацію видів ефективності рекламної діяльності підприємства.

Ключові слова: ефект, ефективність, реклама, рекламна діяльність, управління.

Постановка проблеми. В сучасних умовах трансформації економіки України виникає об'єктивна необхідність використання якісно нових підходів до управління діяльністю підприємства. Ефективність його функціонування значною мірою залежить від реклами, яка сприяє розвитку суб'єкта господарювання, оскільки активізує його управлінську діяльність, спрямовану на врахування потреб різних суб'єктів ринку. Проте рекламна діяльність пов'язана з певними витратами з боку рекламодавця, тому проблема ефективної рекламної діяльності є актуальною для багатьох підприємств. У першу чергу, це обумовлено досить високими витратами на рекламу в умовах конкуренції і, як наслідок, бажанням керівників знати, наскільки виправдані витрати на реалізацію тієї або іншої рекламної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування реклами як елемента комплексу маркетингу для досягнення цілей підприємства відображено в роботах Л.В. Балабанової, Л.Ю. Гермогенової, Є.П. Голубкова, Ф. Котлера, О.М. Азарян, В.А. Павлової, О.П. Панкрухіна та інших. Свої методики оцінки ефективності реклами, адаптовані до українських умов, запропонували такі учені, як:

Є.В. Ромат, Т.Ч. Примака, Л.О. Попова, Б.А. Обрицько, Р.М. Левешко, Т.І. Лукьянець.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, потребують більш глибокого вивчення питання визначення критеріїв, принципів, методів та показників оцінки ефективності рекламної діяльності підприємства з метою оптимізації управління нею.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування науково-методичних і практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління ефективністю рекламної діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. Оскільки рекламна діяльність підприємства може оцінюватись із застосуванням різних методів, принципів і показників, то виникає необхідність у дослідженні ефективності здійснюваної рекламної діяльності.

Абсолютна більшість вітчизняних економістів приймає ефективність як відношення результату (ефекту) до витрат: «...ефективність характеризується відношенням результатів до витрат. Ефект – корисний результат діяльності» [1, с. 44; 2, с. 18].

Аналогічну позицію займає і ряд зарубіжних вчених: «... економічна ефективність характеризує зв'язок між кількістю одиниць рідкісних ресурсів,